

РОЗДІЛ 6. ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

ЗАСТОСУВАННЯ ІГРОВОГО МЕТОДУ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ВИКЛАДАННЯ БАСКЕТБОЛУ В ШКОЛІ

ВОЛОДИМИР АРТЮХ

Львівський державний інститут фізичної культури

Науково-технічний прогрес пришвидшує темпи розвитку суспільства. Сьогодні юнакам і дівчатам для успішної реалізації своїх можливостей в тій іншій сфері суспільної діяльності доводиться за короткий період часу оволодіти знаннями і вміннями великої кількості навчальних дисциплін, що призводить до інтенсифікації навчально-виховного процесу студентів. Тому актуальною проблемою залишається пошук нових форм і методів, які б активізували навчальну діяльність майбутніх фахівців у різних сферах, зокрема в галузі фізичної культури і спорту.

Науковці відмічають надзвичайну ефективність ігрового методу в процесі навчання осіб різного віку. Б.Шиян і В.Папуша [6] наголошують, що виховати людину успішно можна тільки відповідними методами, які за привабливості приховують саме виховання і навчання. І це можна здійснити в процесі гри. С.Неверкович [5] зазначає, що одним із суттєвих активних методів навчання і підготовки кадрів у багатьох країнах світу залишається ігровий метод в усіх його варіантах.

На думку фахівців [2, 3, 4], суть ігрового методу полягає в тому, що рухлива активність організовується на основі змісту, умов і правил гри. Зрозуміти природу ігрового методу можна на основі розуміння суті гри, тому що для нього притаманні ознаки, характерні для ігор.

Тісно пов'язуючи ігровий метод з іграми, науковці [2, 3, 4] водночас відмічають, що йому характерні набагато ширші форми реалізації. М.Линевський наголошує, що метод ігрової вправи не слід пов'язувати лише із застосуванням рухливих ігор чи елементів спортивних ігор. Практично будь-яку фізичну вправу можна виконати ігровим методом. Б.Шиян і В.Папуша [6] вказують, що, використавши жодної відомої гри, можна провести все заняття ігровим методом.

Зважаючи на ефективність ігрового методу, фахівці застосовують його під час навчання техніці виконання фізичних вправ, для розвитку рухових якостей, виховання морально-вольових якостей, підвищення інтересу до занять фізичними вправами тощо. Ігровий метод впроваджено у педагогічний процес навчально-тренувальних занять з різних видів спорту.

Все вищесказане вказує на доцільність використання ігрового методу в процесі вивчення студентами різних спеціалізацій (видів спорту) теорії і методів баскетболу на першому курсі ЛДІФК. У відповідності до навчальної робочої програми дисципліни студенти за обмежений період часу повинні вміти демонструвати правильну техніку ігрових прийомів, засвоїти основні тактичні

схеми гри, оволодіти методикою викладання баскетболу в школі. Тому для підвищення активності студентів на заняттях з баскетболу нами застосовувався ігрового методу, що сприяло успішному засвоєнню майбутніми фахівцями навчального матеріалу.

На підставі пошуку власних методичних напрацювань [1] та впровадження результатів наукових досліджень фахівців [2, 3, 5] розроблено методичні рекомендації щодо застосування ігрового методу у процесі підготовки студентів до викладання баскетболу в школі.

Вибираючи форми застосування ігрового методу слід враховувати, що за допомогою ігрових завдань можна вирішувати дві задачі: по-перше, навчання техніці виконання вправи; і по-друге, удосконалення рухових навичок і розвитку рухових якостей.

Для формування ігрових завдань, спрямованих на навчання техніці виконання вправи, доцільно дотримуватися наступних вимог:

1. Ігрові завдання повинні бути короткими в поясненні і не займати багато часу.

2. Якщо у процесі вивчення рухових дій найбільш доцільно застосовувати метод розчленованої вправи, то навчання проходить за схемою “навчання-гра-навчання-гра”, тобто спочатку вивчаються окремі елементи вправи, потім техніка її виконання закріплюється у процесі ігрового завдання, далі вправа вивчається в цілому, виправляються помилки, визначаються індивідуальні особливості техніки виконання вправи для успішного її застосування в ігровій діяльності. І на останньому етапі проводиться удосконалення техніки виконання вправи у змінних умовах ігрової діяльності.

Такий підхід застосовується у процесі навчання ігровим діям технічно слабо підготовлених студентів, а також під час вивчення усіма студентами кидків м'яча в кошик після ведення.

3. Якщо у процесі вивчення рухових дій найбільш доцільно застосовувати метод цілісної вправи, то навчання проходить за схемою “гра-навчання-гра”, тобто спочатку виконуються ігрові завдання, в основу яких покладено рухові дії, що за структурою руху схожі до тих, що вивчаються. Потім з метою формування навички здійснюється багаторазове повторення вправи із зосередженням уваги на техніку її виконання, а далі проводиться удосконалення техніки виконання вправи у змінних умовах ігрової діяльності.

Такий підхід застосовується у процесі навчання ігровим діям технічно добре підготовлених студентів, а також під час вивчення усіма студентами різних способів переміщень, ведення м'яча, передачі і ловлі м'яча.

4. Увага на деталях виконання ігрових завдань повинна пов'язуватися з глибше вивченим матеріалом.

5. Необхідною частиною ігрового завдання повинні бути новизна, звичайність, оригінальність, раптовість.

6. Ігрове завдання повинно мати достатню складність. Недостатня і надмірна складність не буде викликати стійкий інтерес у студентів до виконання завдання.

7. Для виконання ігрового завдання необхідно розподіляти студентів на групи за рівнем їх підготовленості.

8. Ігрові завдання повинні використовувати постановку навчальних задач та їх вирішення у формі змагання, яка спрямована на якість виконання завдань: хто виконав правильно? хто менше зробив помилок?

9. В ігрові завдання слід включати вимоги до точності рухів, відчуття часу і простору.

10. Ігрові завдання повинні мобілізувати студентів до свідомого виконання вправ.

11. Ігрові завдання не повинні порушувати зміст і загальний хід занять.

12. Під час навчання швидкісним діям ігрові завдання не повинно проводитися на пониженій швидкості.

13. Ігрові завдання за своїм впливом повинні здійснювати незначне фізичне та емоційне навантаження.

14. Ігрові завдання не повинні бути пов'язаними з великими силовими напруженнями та одноманітними рухами.

Для формування ігрових завдань, спрямованих на удосконалення рухових навичок і розвиток рухових якостей доцільно дотримуватися наступних вимог:

1. Вправи, що входять в ігрове завдання, повинні бути попередньо вивченими і засвоєними до рівня навички.

2. Ігрове завдання повинно мати такий руховий режим та рівень фізичного навантаження, який би здійснював тренувальний вплив на організм студентів.

3. Ігрове завдання повинно відповідати рівню розвитку рухових якостей студентів.

4. За допомогою ігрового завдання не лише розвивати рухові якості, але й покращувати техніку виконання з дотриманням правил навчання раціональній техніці вправи.

5. У процесі виконання ігрових завдань акцентувати увагу не стільки на руховому аспекті, скільки на результаті дій, умові та ситуації.

6. Ігрові завдання повинні забезпечувати достатню повторюваність.

7. Ігрові завдання повинні бути різноманітними та нескладними в організації.

8. Ігрові завдання повинні створювати умови боротьби, конкуренції, спарингу.

Отже, врахування вищезазначених вимог сприятиме раціональному застосуванню ігрового метода у процесі вивчення зі студентами методик викладання баскетболу в школі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артюх В.М. Баскетбол. – Львів: б.в., 1996. – 240 с.
2. Ермоленко В.В. Игровой метод как фактор повышения эффективности учебных занятий по физическому воспитанию студентов основного отделения. Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04/ Омск, 1989. – 20 с.
3. Коновалова Н.В. Эффективность игрового метода в занятиях пловцов групп начальной подготовки: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04/ М., 1990. – 22 с.
4. Линець М.М. Основи методики розвитку рухових якостей. – Львів: Школа, 1997. – 208 с.

5. Неверкович С.Д. Психолого-педагогические основы игровых методов подготовки кадров: Автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04/ М.: ГЦОЛИФК, 1989. - 31 с.
6. Шиян Б.М., Папуша В.Г. Теорія фізичного виховання. - Тернопіль: Збруч, 2000. - 183 с.

THE USE OF GAME'S METHOD IN PROCESS OF PREPARATION OF STUDENTS TO TEACH OF BASKET-BALL IN SCHOOL

VOLODYMYR ARTJUH

Lviv State Institute Of Physical Culture

In this article peculiarity the use of game's method for teach physical habits and development of physical qualities of students is uncovered.

ОПТИМІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ СФЕРИ ТУРИЗМУ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ФІЗКУЛЬНОГО ПРОФІЛЮ

ТАРАС БЛИСТІВ

Львівській державний інститут фізичної культури

Ефективне проведення краєзнавчо-туристської роботи з молоддю в освітніх закладах значною мірою залежить від рівня підготовленості фахівців. Оскільки туризм є багатоаспектним явищем, до розвитку якого прагнуть країни, в тому числі незалежна Україна, об'єктивно виникла потреба у підготовці фахівців з туризму за різними спеціальностями та спеціалізаціями.

Підготовка педагогічного фахівця — складний і тривалий процес, який починається ще до початку навчання у вищому закладі освіти (ВЗО), здійснюється у ньому і продовжується протягом всієї професійно-педагогічної діяльності. Сучасний фахівець нової формації, з високим рівнем професійної підготовки повинен виховувати у підростаючого покоління усвідомлення причетності до історії і сучасного життя свого народу, вміло поєднувати навчання і виховання молоді з культурно-духовним відродженням народу.

1991 рік, коли Україна була проголошена незалежною державою, можна вважати початком фундаментальної підготовки педагогічних кадрів до краєзнавчо-туристської роботи. Саме тоді було видано ряд державних документів [1,3] щодо змісту підготовки педагогічних кадрів.

Вагомим чинником активізації підготовки майбутніх фахівців до краєзнавчо-туристської роботи з учнями стала поява нових напрямів освіти, які сприяють розвитку туризму й краєзнавчого вивчення територій. Виникають нові спеціальності, розширюється зміст традиційних спеціальностей, де значне місце займає саме краєзнавчо-туристська робота.

Так, постановою кабінету Міністрів України від 24.05.1997р. "Про введення в дію Переліку напрямків та спеціальностей за якими здійснюється підготовка фахівців у ВЗО за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями" визначено окремі туристичні спеціальності й спеціалізації у різних освітніх напрямках [2].

У географічно-краєзнавчій освіті підготовка фахівців здійснюється за такими спеціалізаціями [4]: